

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย เรื่องการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการวิจัยจากกลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครู วิชาการโรงเรียน และครูผู้สอนของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย ในปีการศึกษา 2542 โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 14 โรงเรียน ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 19 คน ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 14 คน และครูผู้สอน จำนวน 156 คน รวม 189 คน ดังรายละเอียดในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนประชากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา

อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2542 จำแนกตามรายโรงเรียน

โรงเรียน	ผู้บริหาร/ ผู้ช่วยฯ	ครูวิชาการ โรงเรียน	ครูผู้สอน	รวม
1. อนุบาลศรีนคร (ไทยรัฐอนุบาล)	4	1	40	45
2. วัดบ้านเหมือง	1	1	6	8
3. วัดศิริบูรณาราม	1	1	7	9
4. ศึกษาเกษตรศิลป์	1	1	7	9
5. โรตารีสวรรคโลก 1	1	1	8	10
6. บ้านทุ่งมหาชัย	1	1	8	10
7. บ้านหนองบัว	2	1	15	18
8. บ้านตาลพล้า	1	1	6	8
9. วัดบ้านคลอง	1	1	7	9
10. บ้านน้ำชุม	1	1	12	14

ตาราง 3 (ต่อ)

โรงเรียน	ผู้บริหาร/ ผู้ช่วยฯ	ครูวิชาการ โรงเรียน	ครูผู้สอน	รวม
11. บ้านหนองแห่น	2	1	16	19
12. บ้านดงจันทร์	1	1	8	10
13. บ้านบึงงาม	1	1	9	11
14. บ้านบึงสวาย	1	1	7	9
รวมทั้งสิ้น	19	14	156	189

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานทางวิชาการ แนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาตามปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงานวิชาการ 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 สำหรับครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอน เป็นแบบสอบถามมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานทางวิชาการตามปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ว่าได้ปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 19 ข้อ แยกตามปัจจัยย่อยดังนี้

- ปัจจัยย่อยการวางแผนงานวิชาการ จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการพัฒนาครูทางด้านวิชาการและการสอน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการมีพฤติกรรมเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการนิเทศการสอน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยอื่น ๆ จำนวน 1 ข้อ

ด้านการสอน จำนวน 19 ข้อ แยกตามปัจจัยย่อย ดังนี้

- ปัจจัยย่อยการวางแผนและเตรียมการสอน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการใช้นวัตกรรมการสอน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการใช้เทคโนโลยีทางการสอนและสื่อการสอน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการวัดผลและประเมินผล จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการสอนซ่อมเสริม จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยอื่น ๆ จำนวน 1 ข้อ

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 19 ข้อ แยกตามปัจจัยย่อยดังนี้

- ปัจจัยย่อยการมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร บุคลากร ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการขอความช่วยเหลือและขอความร่วมมือจากชุมชน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการใช้ทรัพยากรในชุมชน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนตามบ้าน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จำนวน 3 ข้อ
- ปัจจัยย่อยอื่น ๆ จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเฉพาะครูผู้สอนเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ตามปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงานวิชาการ 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการด้านการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาคุณภาพด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 7 ข้อ

แนวทางการพัฒนาคุณภาพด้านการสอน จำนวน 7 ข้อ

แนวทางการพัฒนาคุณภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 7 ข้อ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูวิชาการโรงเรียนเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ตามปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงานวิชาการ 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า จำนวน 21 ประเด็นคำถาม และเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่ถามได้เต็มที่

ขั้นตอนการดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานทางวิชาการและแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาตามปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย
2. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา 3 ด้าน
3. กำหนดกรอบงานที่จะศึกษาปัจจัยทั้ง 3 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. ร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามกรอบงานที่กำหนดไว้ โดยศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จากตำราและศึกษาจากงานวิจัยของบุคคลอื่น ๆ ที่สนใจนำมาประยุกต์ใช้
5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแบบแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
6. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้พิจารณาและให้ความเห็นชอบ
8. จัดพิมพ์แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด
2. ขอนหนังสือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย ถึงผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. แจ้งกำหนดนัดหมายวัน เวลาสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลให้โรงเรียนทราบล่วงหน้า

4. ผู้วิจัยออกไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

4.1 แบบสอบถาม

4.1.1 ผู้วิจัยออกไปแจกแบบสอบถาม ให้โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอศรีนครทุกโรงเรียน และในวันที่ออกไปแจกแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้กำหนด นัดหมายเวลาสัมภาษณ์ผู้บริหารไว้เป็นการล่วงหน้า พร้อมทั้งกำหนดนัดหมายขอรับแบบสอบถาม คืนในวันถัดไปอีก 1 วัน ในแต่ละโรงเรียน

4.1.2 หลังจากแจกแบบสอบถาม 1 วัน แล้วผู้วิจัยได้กลับไปขอรับแบบสอบถาม คืนจากโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน ปรากฏว่ามีหลายโรงเรียนที่บุคลากรยังไม่ได้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงเก็บแบบสอบถามที่ได้ตอบเรียบร้อยแล้วคืนมา ส่วนที่ยังไม่เรียบร้อย ผู้วิจัยได้นัดหมาย อีกครั้งและกลับไปติดตามแต่ละโรงเรียนใช้เวลาเก็บแบบสอบถามคืนจนครบตามจำนวน 2-3 ครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากช่วงเวลาที่ผู้วิจัยออกไปเก็บข้อมูลนั้นซึ่งอยู่ในเดือนพฤศจิกายน บุคลากรในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีนครบางส่วนต้องไปช่วยที่ว่าการอำเภอ ศรีนครจัดทำกระถางใหญ่ กระถางเล็ก และโคมชักโคมแขวน เพื่อส่งเข้าประกวดในงานประเพณี ลอยกระทง เผาเทียนเล่นไฟ ที่จัดขึ้น ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งเป็นประเพณีที่จัดขึ้น ทุกปี บุคลากรจึงไม่มีเวลาตอบแบบสอบถาม

4.1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บคืนมาได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ แบบสอบถาม ที่เก็บคืนมาได้ครบทั้งหมดจำนวน 170 ชุด

4.2 แบบสัมภาษณ์

4.2.1 ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูวิชาการโรงเรียน ด้วยตนเอง ตามกำหนดที่ได้นัดหมายไว้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 21 ข้อ การออกไปสัมภาษณ์ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาที่กลับไปขอรับแบบสอบถาม คืนจากแต่ละโรงเรียน รวมเวลา 16 วัน

วิธีการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน มีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้นสัมภาษณ์ แนะนำตนเอง สนทนาเรื่องทั่วไป
2. ขั้นสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ โดยได้บอกถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ ชัดเจน จากนั้นผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และจดบันทึกคำให้สัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์จนครบทุก ประเด็น

3 การปิดการสัมภาษณ์ ทบทวนคำถามและคำให้สัมภาษณ์ ขอบขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอน เป็นแบบสอบถามมี 2 ตอน นำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานทางวิชาการตามปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาตามปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงานวิชาการ 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และสังเคราะห์เนื้อหาในประเด็นที่ตอบแล้วสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญ

ฉบับที่ 2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาตามปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพงานวิชาการ 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูวิชาการโรงเรียน นำมาสังเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่ตอบ

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่ต้องแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ ผู้วิจัยได้ลงหมายเลขและจัดทำคู่มือลงรหัสไว้ (Data Coding) จัดข้อมูลลงในตารางข้อมูล นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมเอสพีเอสเอส สำหรับระบบวินโดวส์ (SPSS for Windows)

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

ฉบับที่ 1

ตอนที่ 1 นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 นำเสนอเป็นความเรียง โดยสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญ

ฉบับที่ 2 นำเสนอในรูปความเรียงตามเหตุผลที่ปรากฏ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ใช้ความถี่ และร้อยละ